

Razlog za spravo: otroci hočejo

Otroci hočejo, da bi se ločena starša med seboj spravila. Vaš otrok lahko sanja, upa in dela vse, da bi se to zgodilo. Jerca, katere starša sta se ločila, je rekla: "Vedno sem upala in molila, da bi moja starša spet prišla skupaj. To sem si želela bolj kakor kar koli drugega na svetu." Zavedajte se, kako je to za vaše otroke pomembno. Pazite, da teh njihovih želja ne boste spregledali. Pokažite jim spoštovanje. Dovolite jim, da to svojo željo izrazijo. Pogovorite se o njihovih skrbih.

V vašem primeru je sprava lahko prijateljski odnos ali pa zakonska sprava. Kakor koli že, otrokova čustva in potrebe morate upoštevati. Veliko staršev je, ki so se zaradi otrok sposobni drug z drugim kulturno in mirno pogovarjati ter storiti, kar je najboljše za otroke.

Verjetno se zavedate, kako težko je to storiti ločenemu zakoncu. V dobro vaših otrok se je treba popasti z vsem, kar vam preprečuje spravo ali vsaj prijateljski odnos z bivšim zakoncem. Z besedo in zgledom pokažite svojim otrokom, kako se je mogoče z bližnjim, ki te je prizadel, spraviti tudi takrat, ko so čustva proti spravi. Naučite jih tega, kar Bog pravi, da je prav storiti.

Užaljen brat je hujši kot utrjeno mesto, prepiri so kakor grajski zapah. Vsak želodec se siti s sadovi svojih ust, siti se s pridelkom svojih ustnic. Smrt in življenje sta v oblasti jezika, kdor ga rad uporablja, bo jedel njegov sad. (Prg 18,19–21)

Dobri Bog, prosim, da se bova za bivšim zakoncem v dobro najinih otrok lahko spravila med seboj. Prosim te, delaj v najinem življenju tako, da bova to dosegla. Amen.

Kdaj naj bi v nov odnos vpletli otroke?

"Nove osebe, s katero se dobivaš, ne predstavi takoj svojim otrokom," svetuje Gary Richmond. Povej otrokom, da se dobivaš z nekom. Povej jim, da če bo odnos uspešen, jim boš osebo predstavil in se z njimi o tem še pogovoril. Tako se ne bodo bali neznanega. Če jim o svojem novem stiku ne boš več spregovoril, bodo vedeli, da se ni zgodilo nič resnega.

Kakor hitro boš otroke spoznal z novim človekom, s katerim se dobivaš, se bo med otroki in njim začel oblikovati odnos. Morda

se tvoj novi prijatelj rad pogovarja s tvojimi otroki, jih preseneča, jim prinaša darove ali pa se z njimi igra njihove najljubše igre. Če se vajin odnos potem prekine, bodo otroci spet doživljali občutke zapuščenosti. To ni pošteno do njih.

Dr. Bob Barnes pravi, da ima roditelj v novem razmerju "privilegij, da otroke nauči, kako se sestajati z drugim, kako ostati čist in kako se ne prepustiti naglici". Vsak trenutek vašega življenja je priložnost za poučevanje vaših otrok.

Samo varuj se in zelo pazi, da ne pozabiš reči, ki so jih videle tvoje oči, in da ti ne izginejo iz srca vse dni tvojega življenja! Pripoveduj o njih svojim sinovom in sinovom svojih sinov! (5 Mz 4,9)

Zvesti Bog, daj mi pogum, da bom v trenutkih negotovosti storil prave odločitve, takšne, ki bi jih ti odobral. Še bolj me pouči o tem, kar pravi tvoja Beseda. Amen.

Nov odnos s stališča otrok

Nov odnos lahko globoko vpliva na vaše otroke. Verjetno si ga vi želite, otroci pa si ga, razen v redkih primerih, ne želijo.

Otroci večinoma svojega roditelja ne želijo deliti z nikomer drugim. Nov odnos je zanje lahko strašljiv, zmede jih in spravi v nelagodje. Vaš pogled na novi odnos ni prav nič podoben pogledu, ki ga imajo nanj vaši otroci. Prisluhnite strahovom in skrbem svojih otrok ter jim zagotovite, koliko vam pomenijo in kako so vam dragoceni. Na njihova vprašanja vedno odgovorite premišljeno. Vi se morda o novem odnosu lahko šalite, vaš otrok pa je popolnoma resen in zaskrbljen.

"Nekateri otroci bodo svojega roditelja spodbujali v nov odnos. Pravijo, da hočejo novega očeta ali mamo," pravi Linda Jacobs. "Vaši otroci opazijo, kako osamljeni in nesrečni ste. Menijo, da boste ob novem partnerju lahko spet srečni. Zaradi ljubezni do vas se odpovedo svojim lastnim potrebam."

Zato previdno premislite in preverite, iz kakšnih nagibov in razlogov si otrok želi, da bi dobili novega partnerja. V globini si po vsej verjetnosti tega ne želi zares.

Glejte, da ne boste zaničevali katerega od teh malih! Povem vam namreč, da njihovi angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih. (Mt 18,10)

Gospod Jezus, svoje otroke imam zelo rad. Kako dragocene darove si mi dal. Naj bodo besede, ki jih govorim svojim otrokom, polne ljubezni, spodbude in modrosti. Amen.

Pomagajte otroku k samospoštovanju

Številni otroci, katerih starši gredo narazen ali se ločijo, razvijejo nizko samospoštovanje. Razlogi za to so različni: (1) otrok lahko verjame, da je on povzročil ločitev, (2) lahko se bojuje z občutki, da mu ni uspelo pripeljati staršev znova skupaj, ali (3) pa ob poroki z drugim doživlja, da je zapuščen.

Na več načinov lahko svojim otrokom pomagate k samospoštovanju:

Roditelj se mora ukvarjati z otrokom. Sedeti mora ob njem in ga poslušati. Svojo ljubezen mu dokaže s časom, posvečenim otroku. Otrokom zaupajte drobna hišna ali gospodinjska dela. Številni razvezani starši si ne vzamejo časa, da bi jih naučili gospodinjskih del. Morda celo mislijo: "Laže sam spravim stvari v pralni stroj, kakor da hodim za otrokom, ga učim in popravljam." Otroci to vedo, zato delo opravijo slabo, in tako jim ni treba več pomagati pri hišnih opravilih. Če jih vadite v hišnih opravilih, dobijo občutek, da so dragoceni in pomembni člani družine.

Glejte torej, kako dela Bog, in ga posnemajte, podobno kakor se otroci naučijo pravilnega vedenja od svojih staršev.

Posnemajte torej Boga, saj ste njegovi ljubljene otroci in živite v ljubezni, kakor je tudi Kristus vzljubil nas in je daroval sam sebe za nas kot blago dišečo daritev in žrtev Boga. (Ef 5,1–2)

Dragi Bog, moj otrok ima nizko samospoštovanje. Včasih se mi zdi, da ne morem nič storiti, da bi se mu izboljšalo. Pomagaj mi sprevideti, kako lahko pomagam. Prosim te, daj mi priložnost, da bom lahko pomagal svojemu otroku rasti. Amen.

Življenjski nazor, ki ga posredujemo otrokom

Vaša ključna starševska vloga je otroku pomagati, da razvije življenjski nazor. Vsak ima svojega. Življenjski nazor je tisto, na kar vsak računa, da bo šel lahko skozi življenje. Če hočete otroku pomagati graditi življenjski nazor, bodite pozorni, kakšen nazor vsak dan oblikujete doma. Npr. "Samo da dobim naslednjo plačo, pa bo vse dobro." Ali: "Vse, kar potrebujemo, je avto, ki bo delal." Morda pa je vaš nazor takšen: "Če se še enkrat poročim, bo pa vse v redu in bom srečen."

Vaš življenjski nazor naj bi bila vera v Jezusa Kristusa. Srce nazora je računati na Gospoda, ne glede na to ali ste sposobni razumeti trenutne okoliščine. Vaši otroci morajo videti, da je vaš življenjski nazor zaupanje v Jezusa. Od vas bodo odšli s tem nazorom: edini trdni nazor je vera v Jezusa Kristusa, ki nam pokaže Boga in nas vrne nam samim.

Morda ste prepričani, da je vaš nazor vera v Kristusa. Toda ali ste gotovi, da tudi vaši otroci to razumejo in tako vidijo? O svoji veri in zaupanju v Boga se z otroki odprto in odkrito pogovarjajte. Ni dovolj, če z njimi govorite le o materialnih stvareh ali okoliščinah. Zavestno se morate truditi, da jim poveste, kako je Jezus Kristus trden temelj, na katerem lahko gradijo svoje življenje.

Le k Bogu teži moja duša, da se pomiri, od njega je moja rešitev. Le on je moja skala in moja rešitev, moja trdnjava: ne bom veliko omahoval. (Ps 62,2–3)

Zvesti Bog zaupam vate. Vem, da lahko računam nate v vsakršnih okoliščinah, ne glede nato kako slabo kaže. Prosim te, da bi tudi moji otroci zaupali vate. Amen.

Zgled, odgovornost, izkustvo in spodbujanje

Za dobro vzgojo otroka so potrebne štiri stvari: zgled, odgovornost, izkušnja in spodbujanje.

Poleg dobrega zgleda je zelo pomembno, da otroka izpostavimo odgovornosti in šoli življenja. Izpostaviti jih odgovornosti pomeni iti z njimi skozi življenje. Pomagamo jim, da se na primer naučijo, kako uporabljati svoj denar. Beremo jim knjige o spolnosti. Najprej jim je treba dati zgled, potem pa jih lahko

izpostavimo odgovornosti in stvarjem, ki se jih morajo naučiti.

Naslednji korak je, omogočiti jim, da se učijo z izkušnjami, tako da delajo. To pomeni, da se včasih umaknete in otrokom pustite, da naredijo svoje lastne odločitve. Morda imate naslednji pomislek: Ali naj otroku kar pustim, da si bo kupil zelo poceni igračo, ki se bo v nekaj dneh pokvarila? Da. Tako se bo naučil, da lahko svoj denar slabo zapraviš in da ima to boleče posledice.

Četrti korak je spodbujanje otroka. Če so si za nekaj vztrajno prizadevali, jih pohvalite. V odnosu do svojih otrok sledite Jezusovemu zgledu:

Prinašali so mu otroke, da bi se jih dotaknil, učenci pa so jih grajali. Ko je Jezus to videl, je postal nejevoljen in jim je rekel: »Pustite otroke, naj prihajajo k meni, in ne branite jim, kajti takšnih je Božje kraljestvo. Resnično, povem vam: Kdor ne sprejme Božjega kraljestva kakor otrok, nikakor ne pride vanj.« In objel jih je, položil nanje roke in jih blagoslavljal. (Mr 10, 13–16)

Nebeški Oče, prosim te, naj moji otroci rastejo v ljubezni in poslušnosti. Naj se naučijo živega in odrešujočega osebnega odnosa s teboj. Amen.

Sem dober zgled

Prvi korak pri vzgoji vašega otroka je dober zgled. Če ga hočete naučiti, kako delati z denarjem, mu morate v tem sami dati zgled. Enako velja za spolnost.

Vaš otrok se od vas uči, kako se spopadate s problemi, kako se odzivate na nove situacije, kako se sporazumevate z drugimi ljudmi in kako izkazujete ljubezen. Vaš zgled je ključnega pomena za njihov razvoj. Prosite Boga, naj vam pomaga prepoznati, kje imate težave, da se boste lahko popravili na bolje.

Včasih se boste morali ponižati in se otrokom ali drugim ljudem opravičiti. To je težko, a izredno pomembno. Bog želi, da odrasli postanemo kakor otroci v ponižnosti, ljubezni, iskrenosti in veselju.

Tisti čas so učenci stopili k Jezusu in dejali: »Kdo je torej največji v nebeškem kraljestvu?« Tedaj je poklical k sebi

otroka, ga postavil mednje in rekel: »Resnično, povem vam: Če se ne spreobrnete in ne postanete kakor otroci, nikakor ne pridete v nebeško kraljestvo! Kdor se torej poniža kot ta otrok, bo največji v nebeškem kraljestvu, in kdor sprejme enega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme.« (Mt 18,1–5)

Bog Oče, rad bi v življenju hodil z otroško vero in ga živel v otroški poslušnosti tvoji Očetovski ljubezni. Amen.

Vadite svoje otroke

Roditelj, ki ostane sam, potrebuje vire, iz katerih se lahko tudi kaj nauči. Nekatere stvari mora vedeti. Toda ne poskušajmo storiti vse naenkrat. Če med branjem kakšne knjige začnete takole razmišljati: "Joj, koliko stvari bi moral moj otrok vedeti, jaz pa ga prav nič ne učim," vas bo popadla strašna krivda, ki vam bo pobrala moči. Obupavali boste, da bi sploh kaj storili in si za kaj prizadevali. Ker ne morete storiti vsega naenkrat, vas navdaja skušnjava, da ne bi storili ničesar. A važno je, da se lotimo enega vidika naenkrat. Drugega za drugim in počasi.

Vašega otroka vadite po korakih in jasno določite cilje. Zapišite si nekaj posebnih stvari, za katere hočete, da bi se jih naučil, da jih bo znal tudi, ko odraste. Pomislite na duhovne, čustvene, telesne, vzgojne, odnosne in finančne cilje. Potem ko ste si zapisali področja, na katerih bi radi delali z otrokom, določite prednosti in praktične korake, da vi in vaši otroci te cilje dosežete.

Na primer: če bi otroku radi pomagali duhovno rasti, se lahko odločite, da boste skupaj z njim vsak dan na kratko brali Sveto pismo. Določite si čas v dnevu, tednu in mesecu, ko se boste temu posvetili. Pomembno je, da pri tem, kar ste začeli, vztrajate.

Vzgajaj otroka primerno njegovi poti, tudi ko se postara, ne bo krenil z nje. (Prg 22,6)

Dragi Bog, pomagaj mi, da se bom lotil ene stvari naenkrat in vztrajal pri vzgoji svojega otroka. Amen.

Učenje dolgoročne uravnovešenosti

Nekateri otroci, za katere se zdi, da se dobro odzivajo na trenutne težave, ki jih doživljajo ob ločitvi, pozneje lahko zabredejo v težave. Potem ko ste otroku pomagali, da je dosegel občutek ravnovesja v trenutnem položaju, mu morate po korakih pomagati tudi k temu, da se bo izognil dolgoročnim posledicam ločitve. Veliko stvari lahko storite, da mu pomagate zmanjšati in odstranjevati posledice ločitve na čustveni ravni, na ravni prihodnjih odnosov in duhovnega življenja. Na naslednjih straneh se bomo teh vidikov lotili od blizu.

Vedeti, da bo vaš otrok čutil posledice ločitve tudi kot odrasel, vam lahko vzame pogum. Toda pod Božjim vodstvom se vaši otroci lahko naučijo živeti zdravo in ustvarjalno. Zaupajte Bogu svoje otroke in jim bodite vsak dan vzor Božje ljubezni do njih. Ne pozabite, da otrokom ne boste mogli pomagati uravnovesiti življenja, če jim sami ne pokažete, kakšno je takšno življenje. Osrčite se. Če ste v osebni odnosu z Jezusom Kristusom in se trudite, da bi mu služili, potem ste v Božjih rokah in vas njegova navzočnost varuje. Psalm 121, 5–8 izraža Božjo obljubo tebi in otrokom, da vas nikdar ne bo nehal varovati pred zlom.

Gospod je tvoj varuh, Gospod je tvoja senca nad tvojo desno roko. Podnevi te ne bo udarilo sonce ne luna ponoči. Gospod te bo varoval vsega hudega, varoval bo tvoje življenje. Gospod bo varoval tvoje odhajanje in prihajanje, od zdaj in do večnosti. (Ps 121,5-8)

Hvala ti, Gospod, da moji otroci zaradi tebe lahko živijo življenje v polnosti. Amen.

Ali si otroci lahko opomorejo od ločitve?

Naj vas opogumim: otroci lahko in tudi v resnici ozdravijo od izkustva ločitve.

Laura Petherbridge pravi, "Pogosto srečam starše, ki mislijo, da bo otrok, ki nima obeh staršev, odraščal zelo disfunkcionalno. Če je tisti od staršev, ki skrbi za otroke, čustveno zdrav, duhovno trden in v življenju hodi v Božji bližini, otroci lahko odrastejo v čudovite in trdne odrasle."

Bog vas in vaše otroke zelo ljubi. Hoče vam pomagati in lahko vam pomaga. Vsak

dan in vsak trenutek vašega življenja. Obrnite se k njemu po pomoč. Zaupajte mu, da vas bo vodil, da se boste za svoje otroke prav odločali.

DivorceCare za otroke (DC4K) je na Kristusa osredotočen program za otroke, katerih starši so doživeli ločitev. DC4K uporablja Sveto pismo, umetnost, ročne spretnosti, glasbo, filmske drame in igre vlog, da bi se otroci naučili sprejeti ločitev, rasli v samospoštovanju in okušali čustveno ozdravljenje po ločitvi. Program najdete na www.DC4K.org. Srčki smo ga že prevedli tudi v slovenski jezik.

V strahu Gospodovem je trdno zaupanje, svojim sinovom daje zatočišče. (Prg14,26)

Gospod Bog, moji otroci v tem času zmede in negotovosti potrebujejo zanesljivo utrdbo in zatočišče. Ko gledam, kako odraščajo in delajo svoje odločitve, se včasih počutim zelo nemočnega. Izročam ti svoje otroke. Zaupam v tvoje obljube, da bodo moji otroci rasli v zdrav in močan odnos s teboj. Amen.

Roditelj, ki mu otroci niso bili dodeljeni

Če svojih otrok nimaš pri sebi, včasih ne veš, kakšna je tvoja vloga. Zavedaj se, da imaš na svoje otroke še vedno močan vpliv, ne glede na to, kako pogosto jih vidiš. Otroci se zelo zavedajo vsakega tvojega dejanja in odločitve o njihovem življenju. Dejavno sodeluj in jim stalno zagotavljaj svojo ljubezen.

Svojim otrokom dajaj občutek stalnosti in celostnosti. Otroke potolaži in jim da gotovost, če vedo, kdaj te bodo videli. Zelo jim pomaga, če si dosegljiv po telefonu, e-pošti ali navadni pošti. Veliko poguma jim daš, če jih tudi ti pokličeš. Nikdar ne pozabi, da si še vedno njihov oče/mati, da imaš starševsko avtoriteto, da si jim vzor, ki jih uči tudi discipline. Ne smeš biti njihov prijateljček.

Glej, Gospodova dediščina so sinovi, nagrada je sad telesa. Kakor puščice v junakovi roki, takšni so sinovi iz mladosti. Blagor možu, ki je napolnil svoj tul z njimi! Ne bodo osramočeni, ko bodo govorili s sovražniki pri vratih. (Ps 127,3–5)

Ne zametuj, sin moj, Gospodove vzgoje, njegov opomin naj ti ne bo nadležen. Kajti kogar Gospod ljubi, ga opominja in mu hoče dobro kakor oče sinu. (Prig 3,11–12)

Gospod Bog, pomagaj mi, da bom pozitiven, dosleden, trden in bom ljubeče vplival na svoje otroke. Hvala ti, ker mi daješ milost, ki jo potrebujem, da napredujem v ljubezni in še naprej gradim odnos s svojimi otroki. Amen.

Kje lahko najdeš pomoč?

Morda prav zdaj doživljaš, da nimaš moči, da bi se spopadel z vsemi vprašanji, ki se tičejo tvojih otrok. Ne boj se tega občutka. Bog ni nikdar mislil, da moraš biti sam vzgojitelj svojim otrokom. Z Božjo pomočjo pa si lahko uspešen.

Ključnega pomena je, da se tisti, ki so ostali sami z otroki, vključijo v krajevno Cerkev, ki lahko pomaga. V župniji lahko poiščete ljudi, ki bodo dober zgled vašim otrokom, kako biti moški in kako biti ženska.

Povežite se z zdravo delujočo dvostarševsko družino v vaši župniji, ki ima otroke enake starosti, kakor jih imate vi. Prosite jih za pomoč. To vam bo omogočilo, da se boste lahko o šoli, verouku in drugih dejavnostih pogovarjali v širšem krogu.

Marija pravi: "Srečo imam, da je moja svakinja socialna delavka in dela v varni hiši. Ko se mi je vse to dogajalo je rekla: 'Poiskati si moraš pomoč in najprej poskrbeti za otroke. Osredotoči se na otroke. Če se boš osredotočila na družino in otroke, bo šlo vse drugo v redu.'"

Bil sem mlad, tudi postaral sem se, vendar nisem videl, da bi bil pravični zapuščen in da bi bil njegov zarod prosil kruha. Ves dan je usmiljen in posoja, njegov zarod je v blagoslov. (Ps 37,25–26)

Gospod Bog, naj odložim svoje zaskrbljenosti in nemir ter se v molitvi in tišini obrnem k tebi, saj vem, da boš poskrbel za vse, kar potrebujem. Amen.

Starševstvo ali oskrba?

Pri skrbi za vzdrževanje družine lahko včasih pozabiš na svoje starševske odgovornosti. Vsak dan si je dobro določiti: kaj je moja prednostna naloga? Starševstvo

ali oskrba? Odločiti se moraš, kdaj se boš usedel poleg otrok in govoril z njimi. Pereš lahko pozneje, čeprav si utrujen. Jutri se moraš spet odločiti, da boš po vrnitvi iz službe najprej mati/oče in šele nato skrbnik. Če tega ne boš delal, te bo, ko bodo otroci ušli izpod nadzora, tlačila mora. Niso namreč imeli roditelja, ki bi jih vzgajal in jim posvečal svoj čas. Podivjali so, ker so imeli samo skrbnika (nakupovalca, kuharja, pralca, paznika).

Če poskušamo biti "nad(super)mamice" ali "nad(super)očki" in tudi "superdelavci", se bomo izčrpali in izgubili pogum. Ne pozabite, kako velik in mogočen je Bog. Od vas ne pričakuje, da boste vse to opravili iz svojih moči.

V molitvi premislite, kako bi lahko svoj dan spremenili, da bi bilo manj stresa in več prijaznega starševstva. Morda greste lahko bolj zgodaj v službo in se vrnete v istem času kakor otroci iz šole. Morda v župniji zaprosite za najstnike prostovoljce, da enkrat na teden pomagajo pospraviti hišo ali vrt. Morda lahko svoje odgovornosti delite z nekom, ki je tudi ostal sam z otroki: kuhanje zdravih obrokov, nabava hrane in drugi opravki.

Toda Gospodova dobrota je od vekomaj, do vekomaj za tiste, ki se ga bojijo, njegova pravičnost do otrok otrok. (Ps 103,17)

Dragi Bog, pokaži mi, kako naj svojo zaposleno pamet in urnik uredim tako, da bom dal vedno na prvo mesto stvari, ki so tebi všeč – npr. druženje in smeh s svojimi otroki. Amen.

Izguba struktur: pravil, meja, reda in avtoritete

Pomembno je, da ima tvoj dom pravila, meje, osnovni red in ves čas avtoriteto za otroka. Otrokom mora biti jasna njihova odgovornost. Poznati morajo pravila in posledice njihovega kršenja. O tem se pogovorite tudi z bivšim partnerjem, ki pride po otroke. Naj ve, kaj pričakujete od otrok in od njega glede pravil, meja in osnovnega reda.

Izguba domače strukture je lahko za otroke uničujoča. Otroci potrebujejo trdno in stalno rutino, na katero se lahko zanesejo. Ko eden od staršev odide, se urniki in rutine

spremenijo. Otroci so bolj gotovi, če vedo, kaj se bo zgodilo. Rutina daje domu občutek gotovosti in varnosti. Vsak roditelj mora razviti seznam pravil in rutine. Potem se otroci lahko prilagodijo obema domovoma.

Če so otroci veliko prepuščeni sami sebi, še posebno popoldne, zabredejo v težave in delajo stvari, ki jih ne bi smeli in jim škodujejo. Če ni nikakršne strukture in vsak lahko dela, kar hoče, se vsi sprašujejo: "Kdo je tu glavni? Kaj se dogaja?" Odnosi se pokvarijo. Prebudi se veliko jeze. Otrok, ki je nagnjen k vdaji, se bo v resnici tudi vdal.

Vzgajaj svojega sina, saj je upanje, tvoja duša naj se ne prevzdigne, da bi ga izročil smrti. (Prg 19,18)

Angleški prevod pravi: Discipliniraj svojega otroka, dokler imaš še priložnost, če mu popuščaš, ga uničiš.

Bog Oče, včasih sem preveč utrujen, da bi se oziral še na pravila in dobre navade. Prosim te, da bi s svojimi otroki lahko ne glede na utrujenost vztrajal v ljubeči disciplini in si prizadeval ohranjati strukturo svojega doma. Amen.

Boj za otroke

Na otroke deluje najbolj uničevalno boj za to, kdo od staršev jih bo dobil. Storite vse, kar morete, da vaši otroci ne bodo neposredno vpleteni v pravne postopke.

Če imate izbiro, otroke držite stran od bitk na sodiščih. Če država dovoljuje mediacijo – posredovanje, najprej poskusite po tej poti in naj vse ostane med odraslimi. Otroci niso pripravljeni, da bi se odločali za enega roditelja proti drugemu. Če pa nimate izbire in so del te bitke, si zagotovite skupino ljudi, ki bo molila z vami.

Vaši otroci bodo ranjeni. Doživljali bodo tesnobo in zmedenost. Zelo potrebujejo vaš zgled, da računate na Božjo pomoč in ves čas procesa iščete njegov mir (da se ne vdajate sovraštvu in sovražnemu govoru do bivšega zakonca). Otroci bodo gledali, kako se vi srečujete s to preizkušnjo, in se od vas učili. Zelo bodite pozorni, da bo vaše vedenje dobrohotno in miroljubno.

Sicer pa zajemajte moč v Gospodu in sili njegove moči. Nadenite si celotno Božjo bojno opremo, da se boste mogli upirati hudičevim zvijačam. (Ef 6,10–11)

Odločite se, da si boste vsak dan nadeli Božjo bojno opremo. Takrat ko boste šli na sodišče, takrat ko se boste trudili, da bi otroci ostali zunaj postopkov, ali pa takrat, ko se boste ubadali z običajnim težkim dnem.

Zvesti Bog, danes se bom opremil z vso tvojo Božjo bojno opremo, da bom lahko ostal trden in zakoreninjen v tvoji ljubezni in resnici. Amen.

Prezgodnje nove zveze

Ločeni roditelj lahko stori še eno pogosto napako: prehitro vstopi v nov odnos in zvezo. Prehitro je takrat, ko še ni bilo ozdravljenja staršev in otrok. Kot odrasel človek ugotovite, da bo šlo življenje naprej. Razumete, da se boste nekega dne morda spet poročili. Otroci pa vsega tega ne vidijo tako. Ne morejo si izbrati novega roditelja, ker bosta za vedno starša vidva z bivšim partnerjem.

Večina otrok pestuje misel, da bosta starša nekoč spet skupaj. Niso pripravljeni, da bi v to sliko vstopil še nekdo tretji. Ko vidijo svojega roditelja v novi zvezi, je to lahko zanje strašljivo.

Lahko jih skrbi, da izgubljajo še drugega roditelja, da bodo z novim človekom deležni tudi manj starševske pozornosti. Lahko se zelo bojijo še dodatnih in novih sprememb ter negotovosti.

Marija piše: "Ko se je moja mama začela dobivati z drugim, me je zaskrbelo. Vedno ko je prišel novi k nam na obisk, sem storila vse, da si ne bi želel biti z nami. Tudi če je bil najprijaznejši moški na svetu, ga nisem marala. Nisem želela izgubiti mame, saj sem izgubila že očeta."

Ne spuščaj se v novo zvezo, dokler nisi prepričan, da si ozdravljen in zadovoljen s tem, da si sam. Ko začneš z novim odnosom, pojdi počasi. Dokler ne veš, kam bo šel novi odnos, otrok nikakor ne vpletaj.

Upaj v Gospoda, bodi močan, tvoje srce naj se opogumi, upaj v Gospoda. (Ps 27,14)

Dragi Bog, da si bom v novem odnosu vzel časa in vanj ne bom po nepotrebnem vpletal svojih otrok. Želim slediti tvojemu načrtu za moj novi odnos. Nočem drveti v kar koli. Amen.

Ne obljublaj, česar ne moreš izpolniti

Otroci imajo lahko veliko zahtev in prošenj, kaj vse bi radi imeli, kam vse bi radi šli in kaj vse bi radi počeli. Včasih starši storijo napako, ker vsemu prikimajo in nič ne premislijo. Morda se hočejo otroka preprosto znebiti ali pa se počutijo slabo, ker bi morali reči "ne". Svetujem vam, da se vadite v naslednjem načinu odgovarjanja na njihove zahteve: "Dovoli mi, da premislim o tem, kar si prosil." Tako boste pridobili čas za razmislek in modro odločitev. Tudi otrokom boste pomagali, da se, medtem ko čakajo na vašo odločitev, naučijo potrpežljivosti. Vedno jim pokažite, da je njihova zahteva ali prošnja pomembna, tako da jim po nekem času vedno odgovorite in ne pozabite nanjo. "Dovoli mi, da premislim o tem, kar si prosil /zahteval" ne pomeni "Upam, da boš to, kar si zahteval/prosil, čim prej pozabil".

Če otrok hoče nekaj, česar si ne morete privoščiti, se z njim pomenite o drugih možnostih. Vključite ga v pogovor. Če hoče nekoga obiskati ali iti na kak poseben kraj, najprej preverite vse možnosti in mu šele potem povejte svojo odločitev.

Od vas je odvisno, ali bodo vaši otroci resnični in resnicoljubni. Rajši jim povejte resnico kakor laž. Za otroke je laž prelomljena obljuba. Otroci si bodo prelomljene obljube zapomnili in izgubljali zaupanje v vas.

Ko bodo starejši, si bodo zapomnili, da so vam bili pomembni in da ste si vzeli čas za vrednotenje njihovih zahtev. Tako jim boste pomagali zgraditi trden temelj, da bodo sposobni tudi sami zaupati drugim.

Predvsem pa, moji bratje, ne prisegajte, ne pri nebu ne pri zemlji ne s kako drugo prisego. Vaš »da« naj bo »da« in vaš »ne« naj bo »ne«, da ne zapadete sodbi. (Jak 5,12)

Dragi Bog, prosim, da bi vedno govoril resnico in da se bodo moji otroci lahko od mene učili resnicoljubnosti. Amen.

Siliti otroke, da izberejo

Otroci se ne smejo siliti, da izbirajo, s katerim od staršev hočejo živeti, s katerim preživeti počitnice ali s katerim iti ven v soboto zvečer. Če morajo sami sprejemati takšne odločitve, je to zanje lahko uničujoče. Nekateri otroci bi radi ustregli obema staršema.

Klavdija, katere starši so ločeni, se spominja: "Spomnim se dogodka, ki me še danes boli. S sestro sva bili pri očetu, ko je klical po telefonu najino mamo. Hotel je, da bi šli nekam z njim. Takrat mi je rekel: 'Kaj boš izbrala? Ali gresta z menoj ali gresta nazaj k mami in se boste igrali?' Nisem vedela, kako naj razumem. Premišljevala sem: 'Ali hoče, da ostaneva? Ali hoče, da greva? Kaj naj storim?' Zato sem rekla: 'Vrnili se bova k mami!' Potem si je nadel sončna očala. Ko naju je vozil nazaj k mami, sem opazila, da so mu po licih tekale solze. Strašno sem se počutila, ker sem se morala odločiti."

Pomagajte svojim otrokom, da bodo vedeli, da vaša ljubezen do njih ni odvisna od izbir, ki jih oni storijo, niti od njihovih besed niti od njihovega vedenja. Pokažite jim brezpogojno ljubezen.

Bog Oče brezpogojno ljubi vas in vaše otroke. Njegova ljubezen nikdar ne odpove. Ni odvisna od tega, kar storite ali rečete.

Iz daljave se mi je prikazal Gospod: Z večno ljubeznijo te ljubim, zato ti tako dolgo izkazujem dobroto. (Jer 31,3)

Nebeški Oče, pomagaj mi, da bom danes svojim otrokom na mnoge načine pokazal, kako zelo radi jih imam. Amen.

Preveč sprememb

Prekmalu in prehitro ustvariti preveč sprememb v življenju otrok je še ena napaka, ki jo ločeni starši pogosto naredijo. "Prehitre spremembe so velika napaka," pravi dr. Archibald Hart. "Otroci potrebujejo čas za prilagajanje. Ta je odvisen tudi od njihove starosti. Še posebno zahtevno je obdobje od 5 do 14 leta."

Dr. Bob Barnes pravi: "Tisti od staršev, ki je ostal z otroki, se zaradi jeze in bolečine pogosto prehitro odloči, da bo z eno potezo zaminiral družinski sistem podpore. Hoče oditi in se hitro odseli drugam. Otroci nujno

potrebujejo družinsko podporno strukturo. Zato se je treba pred velikimi odločitvami vedno umiriti."

Ali morda načrtujete kakršne koli spremembe, ki bi bile lahko uničujoče za vaše otroke? Ali jih lahko predstavite na poznejši čas?

Starši pa delajo še eno napako: ne opazijo izgube obredja. Otroci imajo obrede, ki jih odrasli ne prepoznajo. Starševski pozdrav vsako jutro je za otroka točka povezave ali obred. Ko odidejo, je konec tudi obreda. Tisti od staršev, ki ostane, ne more nadomestiti onega, ki je odšel. Lahko pa razvije novo obredje. Če starši za otroke ne razvijejo zdravih obredov, lahko otroci sami razvijejo nezdrave obrede (Linda Jacobs).

Zamisli pridnega prinašajo vedno dobiček, kdor je zaletav, pa je vedno v pomanjkanju. (Prg 21,5)

Lahko tudi rečemo: "Skrbno načrtovanje vas na dolgi progi postavi na čelo, naglica in zaletavost pa vas potisneta še bolj nazaj."

Bog odrešenik, naj moje odločitve temeljijo na skrbnem načrtovanju in modrosti. V teh zmedenih časih varuj srce in duha mojih otrok. Amen.

Omejevanje obiskov

Tisti od staršev, ki ostane z otroki, pogosto poskuša bivšemu zakoncu omejiti obiske otrok. Ta napaka je lahko za otroke zelo boleča. Oče bo za otroke vedno oče in mama bo zanje vedno mama. Tu ni ločitve.

Otroci samodejno razdelijo svojo lojalnost. Navzven so morda podobni enemu od staršev, vedejo pa se tako kakor drugi roditelj. Kažejo darove po mamini družinski strani in jih zanimajo konjički po očetovi. Otroci potrebujejo priložnost, da spoznajo oba starša. Zaslužijo, da lahko raziskujejo obe družinski dediščini.

Ko se vi in vaš bivši ločita ali razvežeta, se je to zgodilo med vama, ne med vašimi otroki in vami. Otroci so še vedno otroci obeh. Od vsakega stoodstotno. Ta odstotek se ne spremeni, ker vaši otroci enega od staršev vidijo le ob koncu tedna ali na počitnicah.

Z omejitvijo obiskov lahko otroke nezavedno silite v izbiro, kateremu od staršev

bodo lojalni in na čigavi strani bodo. Ne nalagajte jim tega bremena. Obupno potrebujejo redne stike z obema. Že tako imajo dovolj strahov, negotovosti in nemira.

In vi, očetje, ne jezite svojih otrok, temveč jih vzgajajte v Gospodovi vzgoji in opominjanju. (Ef 6,4)

Pravični Bog, najini otroci so bolj tvoji kakor pa moji ali mojega bivšega partnerja. Ti jih zelo ljubiš in jim želiš najboljše. Nauči me, da bom čim boljši/-a oče/mati. Amen.

Uporaba otrok za prenašalce sporočil

Postaviti otroke v sredino in jih uporabljati kot prenašalce sporočil, je še ena od pogostih napak, ki jih storijo razvezani zakonci. Otroci se dobro zavedajo, kdaj jih zakonca uporabljata za pismonoše. Ta vloga jih ponižuje ter ustvarja v njih nepotrebne napetosti in zamere. Starša pa s tem gradita zid med seboj in otroki.

Otroci vaju potrebujejo kot močna starša, na katera se lahko naslonijo, nanju računajo in jima zaupajo, da bosta tam zanje.

Otroci ne želijo šibkih staršev, ki niso sposobni sami med seboj odraslo urediti stvari.

"Sovražim, da moram biti posrednica in v sredini. Zakaj se moja starša nista sposobna osebno pogovoriti?" pravi Marija, katere starši so ločeni.

Dr. Archibald Hart pravi: "Ne uporabljajte otrok za sporočila vašemu bivšemu partnerju. Otrok vam bo zameril in trpel posledice."

Če morate bivšemu zakoncu nekaj sporočiti, storite to po drugi poti, ne po otrocih. Več možnih načinov je: po telefonu, po e-pošti, s pismom ali pa s srečanjem na nevtralnem ozemlju, kjer ni vaših otrok. Vse te možnosti so na razpolago in vajinih otrok ni treba spravljati v stresni položaj.

Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sklepal kakor otrok. Ko pa sem postal mož, sem prenehal s tem, kar je otroškega. (1 Kor 13,11)

Gospod Bog, včasih se res vedem otročje. Odpusti mi. Prosim te, da se bom lahko v dobro otrok s svojim bivšim zakoncem zrelo in odraslo pogovoril. Vodi me pri tem. Amen.

Uporaba otrok za vohune

Ločeni starši pogosto uporabljajo svoje otroke za odkrivanje tega, kar se dogaja v življenju bivšega zakonca. Morda se niti ne zavedate, da to počnete. Morda se vam celo zdi, da morate to početi, zato da bi svojega otroka zaščitili pred bivšim zakoncem. Toda zelo pomembno je, da svojih otrok ne uporabljate za vohune.

Dr. Bob Barnes pravi: "V odnosu do otroka je to zgrešeno. Morda boste s tem še povečali njegovo jezo. Kadar ga uporabljate kot malega vohuna, ga učite manipulacije in uveljavljanja svojih lastnih interesov. Naučil se bo manipulirati z obema staršema. Otroku je treba dovoliti, da je otrok. Ne vohun. Ne manipulator in izkoriščevalec."

Morda vam ni všeč, kako vaš bivši zakonec preživlja svoj čas z vajinimi otroki. Morda se vam zdi njegov način ravnanja vzgojno škodljiv. Doživljate, da slabo vpliva na otroke in se ne zna prav odločati glede hrane, zabave, prostega časa ali discipline. Če vas te stvari skrbijo, še ne pomeni, da smete svoje otroke vpletati v to. Sami se pogovorite z zakoncem. Če vam otroci želijo povedati o tem, kar so doživljali v družbi bivšega zakonca, jim odprto prisluhnite. Nikakor pa vpričo njih ne obsojajte in ne vrednotite vedenja vašega bivšega. Povejte, da razumete, kadar otroci o tem nočejo govoriti. In ne sprašujte.

Ne jezite svojih otrok, temveč jih vzgajajte v Gospodovi vzgoji in opominjanju. (Ef 6,4)

Dragi Jezus, za svoje otroke hočem in želim le najboljše. Ugotavljam, da sem jih včasih nehoti rani. Daj mi besed, da se svojim otrokom opravičim in jim dovolim, da so samo otroci. Amen.

Kritizirane bivšega zakonca

Mnogi ločeni starši pred otroki kritizirajo in slabo govorijo o svojem bivšem partnerju. Veliko razlogov je, da jih ta skušnjava močno napade. V dobro in iz ljubezni do svojih otrok se ji morate upreti in jo premagati.

Lahko je zelo škodljivo, če pred otroki odprto kritizirate bivšega partnerja. V jezi in bolečini, ko jo doživljate, se to zlahka zgodi. Izražanje svojega razočaranja nad bivšim

vaše otroke rani. To je škodljivo.

Wayne Hudson razlaga: "Roditelj si v resnici želi zaveznika. Svoje otroke hočete imeti na svoji strani. Zato ga žene, da bi jim pripovedoval stvari, ki jih ne bi smel, in jih tako izpostavil bremenom, ki jih še niso sposobni nositi. Proti tej nuji se morate ostro borovati in se ji upreti. Razumite, da so vaši otroci le otroci. Niso še čustveno zreli in opremljeni, da bi lahko vzeli nase takšen stres."

Premislite, kdaj ste nazadnje pred otroki kritizirali svojega bivšega zakonca. Zakaj ste govorili, kar ste govorili? Kako so se vaši otroci odzvali? Ali ste kaj premislili, preden ste začeli govoriti?

Če je kritiziranje postalo vaša navada, še ni treba obupati. Lahko se odločite in začnete vaditi novo navado. Prosite Gospoda, da boste to zmogli. Ko vas bo naslednjič napadla želja po kritiziranju, se ustavite. Zahvalite se za občutek, ki vas sili v kritiziranje, in blagoslovite človeka, ki bi ga radi kritizirali. Potem boste lahko dojeli razloge, zaradi katerih bi kritizirali, in tudi, kako bi to uničujoče delovalo na vaše otroke. Gospod nam je namreč obljubil pomoč in moč nad zlom.

Postavi, Gospod, stražo k mojim ustom, čuvaj vrata mojih ustnic! (Ps 141,3)

Gospod Bog, včasih se zdi, da nisem sposoben obvladati svojega jezika pred otroki. Pomagaj mi, da bom otrokom dober zgled glede besed in notranjih drž. Amen.